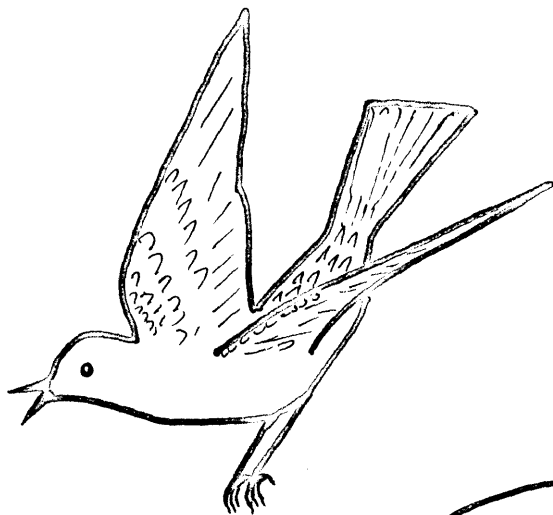

PIPLERKA nr. 1/73

Utgitt av LISTA ORNITOLOGISKE KLUBB

INNHold:

Redaktören har ordet	side 3
Invasjonsarter 1972/ Opprop fra NOF...	4- 5
Værrapport/Klimadata	5- 6
Sjeldne arter i 1972	7- 9
Program for LOK	9
Tjelden av Kåre Olsen	10
Ankomsttider for trekkfugl på Øst-Lista 1972 ved Ottar M. Osaland	16
Uheldige havsuler v/ O.M.Osaland	20
Hekking av rovfugl v/Per Grimsby	21
Spetteobservasjoner v/Kurt Jerstad...	23
Reirfunn av dompap v/ OMO	27
Sommerobservasjoner av fuglekonge....	28
Sidensvansobservasjoner høsten 1972 av Ottar M. Osaland.....	29
Stillitsobservasjoner v/OMO	32
Varslerobservasjoner v/OMO	34
????????????????????????????????????	

Styret i Lista Ornitologiske Klubb består
i 1973 av følgende:

Lars Bergersen, formann

Torrey Hågland, nestformann

Ottar M. Osaland, sekretær

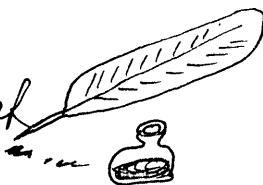
Sverre Tveit, kasserer

Tyge Reisivåg, styremedl.

Varamenn:

Kåre Olsen og Per Grimsby.
=====

Medlemskontigenten er fremdeles kr.5,- for "vænlige" medlemmer og kr.3,- for skoleungdom/studenter. I tillegg kommer medlemskontigenten til Norsk ornitologisk forening, kr.20,- for senior og kr.15,- for juniormedlemmer. Disse kontigentene må være betalt før "Fiplerka" blir utdelt!

Redaktøren har ordet

Vi har lagt 1972 bak oss i feltjournalen og sitter med ny-spisste blyanter og blanke sider og venter på trekkfuglene fra Afrika. For i år ser det ut som en del "værbestandige" arter foretrekker Norge framfor Spania. Menneskene har sannel-
lig mye å lære....

For LOK var fjoråret svært godt hva tilgang på medlemmer og stoff til "Piplerka" angår. Nå må vi kanskje regne med litt nedgang i medlemstallet etter vi besluttet å bli lokalavdel-
ing av NOF. Søknad er sendt styret i NOF, men redaktøren har ikke i skrivende stund fått bekrftelse på at søknaden er inn-
vilget.

Vi har fått bevilget kr.300,- fra Farsund kommune og 100,-kr fra Vanse Sparebank, hvilket vi er meget takknemlige for! Likeledes har vi av Lista Museum fått lov til å benytte red-
ningshytta på Rauna, mot at vi holder tilsyn med den og rap-
porterer eventuelle skader o.l.

En del av klubbens medlemmer arbeider med reistrering av interessante våtmarksbiotoper. Formannen har i den forbindelse vært i kontakt med tekn.etat i Farsund kommune. De var interes-
sert i kopier av våre registreringsskjema för vi sender dem til NOF/Feltutvalget. De som arbeider med saken, bör avslutte arbeidet i løpet av denne hekkesesongen.

Når det gjelder invasjonarter (se side 4) må dere sende event. observasjoner til LOK, Kalleberg, 4560 Vanse snarest. Jeg skal sørge for at de kommer til rette vedkomne.

Til slutt vil jeg få takke alle som har bidradd til denne publi-
kasjons tiblivelse! Følgende har levert opplysninger/manuskr.

til "Piplerka: Kåre Grimsby(KG), Kurt Jerstad (KJ), Kåre Olsen (KO), Jan-Roar Engseth (JRE), Lars Bergersen (LB), Ottar M. Osaland (OMO), Magnar Omdal (MO), Mark Rødseth (MR), Njål O. Sölvberg (NOS), Per Grimsby (PG), Torry Hægland (TH), Sverre Tveit (ST), Roy Pedersen (RP), Leif Pedersen (LP), Tore Torjesen (TT).

Invasjonsarter 1972

Spetter Her innsamles data om alle artene. Ulike arter har kanskje dominert i de forskjellige landsdeler, men dette kan vanskelig avgjøres før materialet foreligger.

Spurvefugl Følgende arter ~~er~~ ønskes opplysninger om: Nøtteskrike, sidensvans, gjerdesmett, fuglekonge, alle meiser, grønnfink, grønn-sisik, gråsisik, alle korsnebb, dompap.

Det presiseres at dersom andre arter har vist invasjonstendens, så må også disse tas med.

Så mange som mulig av følgende opplysninger skal medfølge:

1. Lokalitet (sted, kommune, fylke)
2. Dato for de enkelte observasjonene
 - a) Angi dato for første og siste observasjon
 - b) Angi dato for maximum registrert antall
3. Observatør m/adresse
4. Antall observerte individer. Her er det viktig å få så mange observasjoner som mulig fra samme lokalitet, og om mulig angi max. opptreden.
5. Observasjonsmetode. Angi om observasjonene er basert på tilfeldige besøk, mer eller mindre kontinuerlige obs., fangst, etc.
6. Om direkte trekk er observert, og i tilfelle tidspunkt og trekkretning.

Havhest og silvsanger 1973

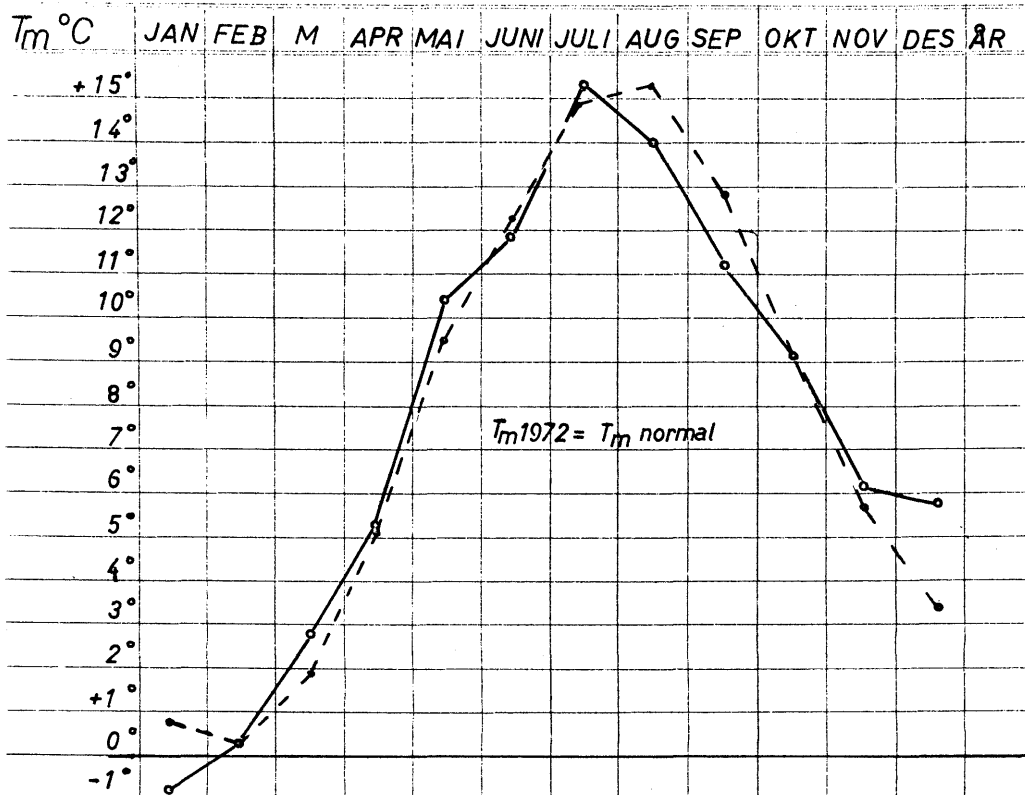
For begge arter:

1. Lokalitet (sted, kommune og fylke)
2. Dato (dag, mnd. og (år))
3. Observatør (navn og adresse)
4. Biotop (beskrives så nøyaktig som mulig)
5. Hekking (reirets tilstand (tomt, egg, unger))

Spes. for havhest:

- Obs.metode: a) sittende ved potensiell hekkeplass
b) ant. sittende enkeltind. og par. Angi også hvor mange av disse reirpl. som har blitt

KLIMADATA FOR LISTA 1972

Nedbör, norm	85	65	41	61	49	68	92	113	121	120	123	111	104	9
mm -1972	54	31	50	122	60	116	119	106	35	36	105	124	95	8

ANTALL

DØGN med:

$T_{min} < 0^{\circ}C$	18	17	15	4	0	0	0	0	0	1	4	11	70
$T_{min} < 0^{\circ}C$ 72	24	20	13	1	0	0	0	0	0	0	6	2	66
Vindst ≥ 6	18	14	17	14	15	14	13	13	17	18	18	19	187
72 " —	15	8	11	8	5	3	4	8	8	9	20	17	116
Snødekke	10	10	7	1	0	0	0	0	0	0	0	3	30
72 " —	14	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17

Tall med kursiv angir normalen (øverste rekke).

OBSERVASJONER AV SJELDNE ARTER I 1972.

Dvergdykker:

1x med fast tilhold i Listahavnen jan/feb/mars.
1x Slevdalsvannet 16/4.
1x Listahavnen 29/10, 4x s.s. 19/11, 2x 3/12, 1x 9/12,
3x 17 og 31/12. (K $\frac{1}{2}$ O)

Horndykker:

Opptil 4x Tjörvebukta i desember: (1x 3/12, 4x 17/12,
2x 29/12, 2x 31/12.) (KO)

Toppdykker:

1x Kråkenesvannet 7/5 og 16/5. (Se også s.10) (KO)

Hvitkinngås:

1x Nesheimv. i oktober. (RP/LP).

Ringgås:

1x Vågsvollvåien 19/9. (PG+TH+KJ)
1x s.s. 20/9. "På grunn av den mørke buken bestemte vi den
til østlig ringgås (Branta bernicla bernicla)".
(Tønnes Mygland/ TT /OMO)

Snögås:

1x obs. i Nesheimv. medio oktober. (RP/LP). Etter hva
Haftorn opplyser i "Norges fugler", ble 4x sett på Lista
24/9 1889 (1x skutt). Dette skulle da bli andre gang arten
er observert i "vårt" distrikt.

Knoppsvane:

1x Nesheimv. 11/5, 2x s.s. 30/5. (KO).
1x 24/12, 26-27/12, lad+ 2juv 29-30-31/12. Alle obs. i Nes-
heimvannet. (RP/LP).

Knekkand:

8x (4 par) v/Nesheimvannet 11/5. (KO).

Skjeand:

1 ♂ i Tjörvebukta og 7x (3 par + 1 ♂) i Slevdalsv. 16/4. (KO)

Taffeland:

2x (1 par) i Slevdalsv. 16/4. (KO)
6 ♂♂ Nesheimvannet 15/10. (LB)

Fiskörn: (Se s.16)

Sivhauk: 1x Slevdalsv. 7 og 24/5. (KO)

Jaktfalk: 1x Steinodden 26/2, 14/10, 12/11, 23/12. (KO).
1x Nesheimv. 26/12.

Vannrikse:

1x Lundevågen 28/9. (OMO)
1x Nesheimv. 12/11. (LP+LB)
1x Mosvold/Öygarden 9/12. (TT)

Sivhöne: Se s.16.

Svarthalespove:

1x Tjörvesanden 7/5. (KO)

Svømmesnipe:

1x Tjörvesanden 12/11. (KO)

Alkekonge:

1x Listahavnen 6/2. KO)

Skogdue:

1x sammen med 28 ringduer og 6 tyrkerduer på Kalleberg
27/5. (LB)

Turteldue:

1x Kalleberg 28/5. (LB)
1x Vågsvoll 31/5. (KO)

Engelsk gulerle:

"På Huseby, like ved Kråkenesv., så jeg en engelsk gulerle
(Motacilla flava flavissima) sammen med 4 såerler 8/5.(OMO)

Svartryggerle:

1x Kalleberg 3/5. (LB)

Tornskate:

2 el 3 par hekket Groda/Lebeltet/v Snekkestø. (KO)
1 juv. ringm. Kalleberg 13/8. (LB)

Varsler: Se s. ~~28~~ 34

Svartkråke:

- 1x Listahavnen 22/1, 6/2 og 27/2. (KO)
- 1x Östhassel 15/10. (LB)

Gresshoppsanger:

- 1x Groda 11/5, 1 el. 2x v/Slevdalsvannet 14/5. 1x s.s. 27/5. (KO)

Hauksanger:

- 1x ringm. 13/9, 1x 16/9 og 1x merket 19/9 på Kalleberg. (LB)

Blåstrupe:

- 1x Kalleberg 4/9. (LB)

Stillits: Se side 30.

Båndkorsnebb:

- 1 ♂ obs. i rogn i Kallebergsmarka 1/10. (LB)
- 1 ♀ i ei rogn på Torp 5/11. (OMO)

Lappspurv:

- Se side 13.
- 4x Søviga 23/4. (LB m.fl.)

=====

PROGRAM FOR LOK 1. ½-år 1973.

Möter:

31/1 kl. 18.30 på Farsund realsk. og gymn. Torry Hægland viser lysbilder og forteller. Orientering om UTM-systemet v/formannen. Eventuelt.

28/2 kl. 18.30 på Farsund realskole /gymnas. Herredsskogs-mester Kåre Grimsby kåserer om selvvalgte tema (Biotopfor-bedring?). Hvilke våtmarksbiotoper bør vi prøve å få fredet Eventuelt.

Ekskursjoner:

25/3 kl. 08.00 fra Lunde skole./Lomsesanden/Einarsnes/O.Hauge/Lunde. Ekskursj.leder Ottar M. Osaland.

Primo mai drar vi til Kvås på orreleik. Påmelding til Torry Hægland. Begrenset antall deltagere.

3/6 kl. 07.30 fra Rutebilstasjonen i Vanse til Nesheimv. Ekskursjonsleder: Lars Bergersen m.fl.

=====

INNLEVERINGSFRIST TIL NESTE NR: AV "PILFERKA" ER 15. september.

OBs!

TJELDEN (Heamatopus ostralegus) i Lista/Lyngdal-området.

Av Kåre Olsen

Tjelden er på våre kanter som ellers i Norge, en vanlig fugl langs kysten. Som et forsøk på å klarlegge trekk- og rugeforhold mer detaljert herfra distriktet, har jeg prøvd å samle sammen alt (?) tilgjengelig stoff om denne trivelige fuglen.

Følgende medlemmer av LOK har bidratt med opplysninger:

Otter Osaland (OO) for 1972

Lars Bergersen (LB) for 1961-1972

Kåre Olsen (KO) for 1956-1972

Videre har H. Henneberg, Vesttyskland bidratt med obs fra høsten 71.

Litteratur ellers:

AVES-TIDENDE nr 5/1969

PIPLERKA nr 1 og 2 1970/71

Bernhoff-Osa: Fra fuglelivet på Lista (våren 1939) Stvgr.bus.Årsh 76.

STERNA nr 2, 7, 8, 14, 20, 23, 29, som omhandler C.U.M.O.B.s trekkundersøkelser på Lista 1950 - 1955.

VÅRTRÉKK: En av de tidligste trekkfuglene.

Følgende førsteobservasjoner er gjort:

1959 - 20/3 3 ex Fugletjønna + 1 ex Sevinga

1960 - 7/3 1 ex fl NV Vågsvollviga

1961 - 6/3 3 ex Tjørvesanden + ca 10 ex Tjørveneset

1963 - 19/3 minst 1 ex Verevågen

1964 - 22/3 1 ex Vågsvollviga

1966 - 20/3 flere flokker fl NV over Borhaug om natten.

1967 - 19/3 minst 1 ex Steinodden

1968 - 9/3 12 ex fl NV, landet Tjørvesanden

1969 - 8/3 3 ex Vågsvollviga

1970 - 17/3 ca 50 ex Einarsnes (Piplerka 1/70)

1971 - 21/2 1 ex fl SØ Lista fyr

1972 - 4/3 minst 2 ex Erekne

Dette gir en gjennomsnittlig ankomstdato: 12/3.

Bygdetrekket pågår gjerne i siste uke av mars/beg. april, og er som regel abbet ut før midten av april.

Endel observasjoner av flygende tjeld på trekk eller større konsentrasjoner på rasteplasser:

- 1958 - 12/4 10 ex Tjörvesanden
1960 - 13/3 10 ex v/Verevågen
1961 - 8/3 23 ex Seviga
16/3 23 ex Tjörvesanden + 1 ex Tjörve
6/4 6 ex Rosfjordstrand (LB)
1962 - 4/5 6 ex Rosfjordstrand (LB)
1963 - 20/3 flere ex Brekneholmen
28/3 mange ex fl over Borhaug om natten
1964: 26/3 Trekkobs. Steinodden (LB,KO) Tils 6ex fl NÖ,
34 ex fl SÖ, 12 ex fl NV
1965: 15/4 Trekkobs. Steinodden (KO) 12 ex fl NÖ + 6 ex fl SO
1966: 3/4 5 + ca 70 ex fl NV Verevågen
1967: 22/3 ca 75 ex fl NV Tjörvesanden
1/5 9 ex rastet + ca 40 ex fl NV Tjörvesanden
1968: 20/3 4 ex fl s + 6 ex rastet Verevågen
24/3 9 ex Tjörvesanden
1969: 30/3 7 ex fl SÖ Lista fyr + tils. 6 ex Lista fyr/Verevågen
1/4 8 ex fl NV Brekneholmen + tils. 19 ex Östhasselneset/
Brekne
1970: 17/3 over 50 ex Binarsnes(Piplerka 1/70)
21/3 over 800 ex (19 fl 3-150 ex) Skarvødden)Östhasselstrand
(Piplerka 1/70)
1971: 7/3 1 ex fl SÖ Lista fyr
14/3 30 ex fl V Östhasselstrand (LP)
1/5 10 ex fl NV Seviga
1972: 18/3 6 ex Brekne + 7 ex Lundevågen (OO)
19/3 7 ex Lundevågen + 7 ex Binarsnes/Haugestrand (OO, LB, KD)
Fra nå av og utover obs. inntil 12-15 ex Husety (OO)
23/3 ca 80 + ca 40 ex rastet Fugleviga+ ca 50 ex rastet
Östhasselstrand
24/3 10 ex Väien v/Lista fyr
26/3 19 ex Fugleviga
30/3 60 ex Fugleviga + 14 ex Östhasselstrand + 2+30 ex
fl B Steinodden + 3 ex fl SSÖ (LB)
8/4 ca 80 ex fl NV Brekneholmen
9/4 ca 45 ex Fugleviga
16/4 22 ex Tjörvesanden

Hvor hovedmengden av tjeld kommer inn til kysten etter å ha krysset Skagerak mangler en direkte observasjoner av, men sannsynligvis er det i området Lindesnes/Lista. De trekkende fugler følger hovedsakelig kystlinjen i NV retning. Trekkundersøkelser viser at noen trekker utover sjøen i NV retning fra Steinodden, mens mange bøyer av her og følger sjøkanten NNØ over til Jølle/Varnes (?) før de dreier NV mot Hidra. Endel er også obs. trekkende SØ forbi Listalandet. Dette er muligens fugl som tidligere har trukket NV og som så returnerer mot SØ av klimamessige eller andre grunner. En annen mulighet kan være at det er fugl som kommer fra De britiske øyer og har fått landkjemning nord for Lista (f.eks. Jæren) og ~~xx~~ som er hjemmehørende på Sørlandet/Østlandet.

HEKKEFORHOLD: Ut fra egne obs. de siste 10-15 årene har det ikke vært noen påfallende endringer i størrelsen av hekkebestanden. Antall hekkende par har variert litt fra år til annet, men stort sett finnes den årvisst ~~på~~ hekkende på følgende ~~større~~ lokaliteter:

Verestranda (v/Bringsholmen)	1 par
Verevågen	1 par
Seviga	1 - 2 par
Våien v/Lista fyr	1 par
Tjörvesanden	1 - 2 par
Rauna	1 par
Kviljo-/Nesheimsanden	2 - 3 par
Kviljo v/Kviljobrønnen	1 par

Ellers foreligger 2 reirfunn (1961 og 1966) fra et sandete område 100-200 m Ø for Verevågen. Ett reirfunn (1967) er gjort på en kornåker på Vågsvoll, 400-500 m fra sjøen. Videre ett reirfunn (1972) fra Fugleviga. Trolig hekker den årvisst også her. Sannsynligvis finnes den også hekkende på f.eks. Hagestranda/Husebysanden, men opplysninger mangler.

Fra Spind/Lyngdal er kun ett reirfunn kjent: på Småholmene i Spindsfjorden i 1961 (LB). Dette skyldes trolig mangel på observasjoner, da området med alle sine øyer, holmer, skjær og strender utvilsomt må by på egnede rugelokaliteter.

Tidligste eggfunn er 29/4-1961: 1 reir med 3 egg Våien v/Lista fyr. Ifölge Haftorn 1971 legges eggene vanligvis med 2 døgns intervall. I dette tilfellet skulle altså første egg være lagt senest ca 25.4.

Av 25 undersøkte reir inneholdt 6 stk 2 egg, 15 stk. 3 egg og 1 stk. 4 egg.

Vanligvis begynner eggeleggingen i første halvpart av mai. Et eksempel på unormal reirplass viser et reir i Våien (2 egg 1/5-1964). Dette lå i en liten fordypning på toppen av en ca 2 m høy stein.

Enkelte ganger har jeg iakttatt at unger har lagt på svøm når jeg ble for nærgående. I Verevågen opplevde jeg en enkelt gang ~~at~~ (4/5-67) at en voksen tjeld som etter en stund å ha fløyet rundt og skreket og "Forsvart" reirområdet sitt, landet på sjøen og svømte rundt i bukta ganske lenge. Den avla en strekning på 50 - 100 m.

Lista besøkes sommerstid ikke sjelden av flokker med omstreifende fugl (antagelig ikke kjønnsmodne individer).

Følgende observasjoner er notert:

1939:	31/5 - 15 ex (B-Osa)
1960:	27/5 - 37 ex Tjörvesanden
	4/6 - minst 50 ex Seviga + 6-8 ex Verevågen
	8/7 - ca 30 ex Seviga + ca 10 ex Verevågen
1961:	12/7 - ca 17 ex Tjörvesanden
1963:	24/7 - ca 10 ex Seviga
1965:	24/7 - ca 25 ex Tjörvesanden
1966:	11/7 - 16 ex Tjörvesanden
1969:	21/6 - 6 ex fl NV Verevågen + 32 ex v/Lista fyr
	22/6 - ca 20 ex v/Lista fyr
1970:	2/7 - ca 15 ex Seviga
1972:	27/5 - ca 12 ex Seviga + ca 18 ex v/Verevågen

HÖSTTREKK: Hvert år er tjeld å treffe langs Listastrendene i lite antall utover hele august. Störst antall i september. Mer fåtallig utover i oktober.

I STERNA finner en følgende opplysninger fra C.U.N.O.E.s trekkundersøkelser fra Lista 1950/1955:

- 1950: 22/9 - 22 ex Nesheimvann. 29/9/30/9 - 6 ex s.s.
- 1952: 25/9 - 28/9 opptil 33 ex obs., senere fåtallig til 2/10
- 1953: 23/9 - max 22 ex obs.
- 1955: Max antall obs. på en dag: 42 ex

Følgende egne obs. av direkte trekk eller litt større ansamlinger på rasteplasser er notert:

- 1958: 3/9 - 20 ex rastet Tjørvesanden
- 17/9 - 5 ex fl SV over sjøen utenfor Brekneholmen
- 1960: 18/9 - 8 ex fl over Verevågen
- 21/9 - Hørte ubestemt antall trekke over Borhaug om natten. Retning SÖ.
- 12/10 - 2 ex Tjørvesanden
- 1961: 30/8 - 51 + 24 ex fl SÖ (plogformasjon) + ca 12 ex rastet Verevågen
- 17/9 - 1 ex Rosfjordsstrand (LB)
- 1962: 3/9 - 14 + 12 ex fl SÖ (plogformasjon) Verevågen
- 4/9 - 12 ex rastet Verevågen
- 1964: 17/8 - 8 ex fl SÖ Verevågen
- 22/8 - 5 ex fl SÖ Seviga
- 1966: 4/8 - 8 + 6 + 1 ex fl SÖ Verevågen
- 28/8 - ca 10 ex Tjørveneset
- 22/10 - 7 ex Seviga
- 1970: 19/8 - 19 + 18 + 6 + 10 + 3 + 2 + ca 20 ex fl SÖ + 2 ex rastet v/Lista fyr
- 1971: 6/8 - ca 20 ex fl SÖ Seviga
- 7/8 - ca 25 ex rastet Seviga
- Midten av august: 25 ex rastet på en åker Vågsvoll i flere dager (HH)

1972: 15/10 - 1 ex fl SÖ Seviga + 2 ex Nesheimstrand (LB)
Tjeld på sydtrekk "treffer" antagelig Lista i området Varnes/Jölle (kfr. vårtrekk). Flere obs. fra Verevågen viser således at fuglene i stor grad følger sjøkanten fra NÖ. Ved Steinodden dreier de av mot SÖ og følger så kystlinjen videre til de forlater landet trolig i området Lista/Lindesnes.

Höstens siste observasjon av tjeld i endel år:

- 1966: 23/10 - 3 ex Seviga
- 1967: 15/10 - 2 ex Verevågen
- 1968: 27/10 - 1 ex Våien v/Lista fyr
- 1969: 12/10 - 1 ex Seviga + 2 ex Vågsvollviga

1970: 4/10 - 1 ex fl N o/Steinodden (LB)

1971: 24/10 - 5 ex Fugleviga + 1 ex Nesheimstrand (LB)

1972: 22/10 - 1 ex Tjörveneset

Gjennomsnittelig tidspunkt for siste obs.: 18/10

OVERVINTRING: Overvintrer en sjelden gang på Lista:

1958: 21/11 - 1 eller 2 ex Verevågen

1969: 23/11 - 1 ex Tjörve (AVES-TIDENDE 5/69 NS)

1972: 3/12 - 1 ex Tjörvesanden

1973: 7/1 - 1 ex fl NV Tjörve

Hvorvidt fuglene fra 1958 og 1969 er etternølere på trekk eller omstreifende overvintrere kan vel diskuteres.

RINGMERKING: Ut fra Stavanger Museums gjennfunnsoversikter i STERNA er følgende gjenfunn gjort av tjeld med tilknytning til Lista:

En dununge merket 28/6 1961 v/Lista fyr (KO) kontrollert.

11/8 1967 Snettisham, Nordfolk, England 700 km SW.

En dununge merket 22/6 1965 Verø (Allen Andreassen) kontr.

14/11 1970 Snettisham, England.

Ovenstående arbeide bygger på mer eller mindre tilfeldige fritidsstudier av fuglelivet i disse årene og er fullt av huller. Spesiellt i trekktidene er sikkert antall tjeld som passerer Lista langt større enn foranstående oversikter gir uttrykk for.

Spesiellt fra Øst-Lista og Spind/Lyngdalsområdet er opplysningene fåtallige, både når det gjelder trekk- og hekkeobs. Ytterligere opplysninger herfra eller andre steder som vil bidra til et mer riktig bilde av tjeldens utbredelse og trekkforhold mottas med takk.

Noen ankomsttider for trekkfugler på Öst-Lista våren 1972.

Nedenfor er gjengitt noen førsteobservasjoner av trekkfugl for våren 1972 fra Öst-Lista , dvs den delen av Listahalvöya som ligger öst for Hanangervatnet. Dessuten er det tatt med noen notater om overvintrende trekkfugl fra samme området. Observasjonene er gjort av Ottar Osaland (OO) og Tore Torjesen (TT). Noen få er dessuten fra en ekskursjon arrangert av Lista Ornitologiske Klubb (LOK).

Toppdykker (Podiceps cristatus) : 1 Hanangervatn 15/1.

1 Kråkenesvatnet 28/4. Såes her flere ganger utover våren , men fann neppe noen make. (OO).

Gravand (Tadorna tadorna) : 1 Krossnessundet 17/1 (TT).

1 Haugestrand 12/3 (OO).

Krikkand (Anas crecca) : 7 på floe ved Einarsneset 19/3 (LOK).

Brunnakke (Anas penelope) : 1 ♂ + 1 ♀ ved Torp (Kråkenesvatn)
12/4. (OO).

Fiskörn (Pandion haliaetus) : 1 Öyvollsund 7/5 (TT).

Tårnfalk (Falco tinnunculus) : 1 Östre Hauge 27/2 (OO).

Sivhöne (Gallinula chloropus) : 1 Torp (Kråkenesvatnet) 12/4.

Obs.flere ganger utover våren i Kråkenesvatnet (OO).

Sothöne (Fulica atra) : 3 Haugestrand 5/3. Obs. flere ganger utover våren i Kråkenesvatn (OO).

Tjeld (Haematopus ostralegus) : 1 ved Svartskjæra 5/3 (OO).

Sandlo (Charadrius hiaticula) : 1 Einarsneset 12/3 (OO).

Vipe (Vanellus vanellus) : 5 Huseby 5/3 (OO).

Strandsnipe (Tringa hypoleucos) : 1 Farøy 1/5 (OO).

Storspove (Numenius arquata) : 1 Mosvoll 25/3 (TT).

Rugde (Scolopax rusticola) : Minst 1 overvintret ved Kråkenesvatnet. Obs . m.a. ved Stokke 15/1 (OO), men også ved andre anledninger (OO & TT).

1 ved Skiphaug 19/3 (LOK).

3 Mosvoll 26/3 (TT).

Enkelbekkasin (*Gallinago gallinago*) : 13/2, 27/2 og 12/3
1 ved Skiphaug . Trolig overvintring (00).
1 Lundevågen 19/3 (LOK).

Makrellterne (*Sterna hirundo*) : 1 Nautodden, Farsund 4/5
(00 & TT).

Ringdue (*Columba palumbus*) : 1 Vollmona 18/3 (00).
25 Buland 19/3 (TT).

Gauk (*Cululus canorus*) : Hørt på Skjoldnes fra Nautodden,
Farsund samt ved Mosvolløygarden 11/5 (00).

Tårnsvale (*Apus apus*) : 1 Farsund 26/5 (00).

Vendehals (*Jynx torquilla*) : Hørt Öyvollsund 7/5 (TT).

Sandsvale (*Riparia riparia*) : 2 Einarsneset 6/5 (00).

Låvesvale (*Hirundo rustica*) : 1 Kjørrefjord 1/5 (00).

Taksvake (*Delichon urbica*) : 1 Kjørrefjord 7/5 (00).

Fjellerke (*Eremophila alpestris*) : 8 Einarsneset 19/3 (LOK).

Lerke (*Alauda arvensis*) : 4 Lunde 9/1, ca 75 Fjellestad og
13 Lundevågen ~~17/2~~ 13/2. (00).

Trepiplerke (*Anthus trivialis*) : 1 Mosvoll 5/5 (TT).

Heipiplerke (*Anthus pratensis*) : 1 Haugestrand 13/2 (00).

Skjærpiplerke (*Anthus spinoletta*) : 2 Haugestrand 22/1 ,
4 ved Skiphaug og 1 Havika 13/2 viser at
arten overvintrer. 5 Haugestrand 5/3 (00).

Gulerle (*Motacilla flava*) : 1 ♂ (sørlig gulerle ?) obs.
Huseby 7/5. 1 ♂ (engelsk gulerle) + 4
søerle Huseby 8/5 (00).

Linerle (*Motacilla alba*) : 1 Mosvoll 18/3 (TT).

Varsler (*Hanius excubitor*) : 1 Huseby 14/4 (00).

Stare (*Sturnus vulgaris*) : 12 Løkkeveien, Farsund 24/1.

Vårtrekket ble innledet med ca 15 Farsund
13/2. Fra da av såes arten nesten daglig (00).

Nötteskrike (*Garrulus glandarius*) : 2 Buland 26/2 (00).
 Jernspurv (*Prunella modularis*) : 1 Fjellestad 9/1, 1
 Haugestrand 22/1 viser overvintring (00).
 1 Huseby 19/3 (LOK).
 Hagesanger (*Sylvia borin*) : Hört Mosvoll 13/5 (TT).
 Munk (*Sylvia atricapilla*) : Hört Öyvoll 14/5 (TT).
 Tornsanger (*Sylvia communis*) : 1 Mosvoll 12/5 (TT).
 Lövsanger (*Phylloscopus trochilus*) : 1 Mosvoll 2/5 (TT).
 Gransanger (*Phylloscopus collybita*) : Sang Farsund 25/4
 (TT).
 Svart-hvit fluesnapper (*Ficedula hypoleuca*) : 2 Mosvoll
 4/5(TT).
 Buskskvett (*Saxicola rubetra*) : 1 Mosvoll 6/5 (TT),
 1 Vollmona og 1 Huseby 6/5 (00).
 Steinskvett (*Oenanthe oenanthe*) : 3 Östre Hauge 17/4 (00).
 Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus*) : Hört Mosvoll 8/5
 (TT).
 Rødstrupe (*Erithacus rubecula*) : 1 Mosvoll 25/3 (TT).
 Vanlig Mosvoll 16/4 (00).
 Gråtrost (*Turdus pilaris*) : 1 Kjörrefjord 24/3 (00).
 8 Mosvoll 25/3 (TT).
 Svarttrost (*Turdus merula*). Overvintret fåtallig.
 4 Mosvoll 15/3 (TT).
 Rødvingetrost (*Turdus iliacus*) : 1 Lundevågen 8/3 (00).
 Måltrost (*Turdus philomelos*) : Noen sang Buland 25/3
 (TT).
 Bokfink (*Fringilla coelebs*) : Fåttallig overvintrer.
 Bjørkefink (*Fringilla montifringilla*) : Flere vinter-
 observasjoner.
 Grønnfink (*Carduelis chloris*) : ca 10 Huseby 27/2 (00).
 Grønnsisik (*Carduelis spinus*) : 1 Kaneheia 30/1. Trolig
 overvintring (00).

Stillits (*Carduelis carduelis*) : 2 Lauervik 11/5 (00).

Bergirisk (*Acanthis flavirostris*) : Minst 10 Huseby

5/3. Trolig obs her sammen med gråsisik
allerede 25/2. Se også under gråsisik.
(00).

Tornirisk (*Acanthis cannabina*) : 2 Østre Hauge 30/4.

Trolig obs. i slutten på mars sammen
med gråsisik og bergirisk på Huseby (00).

Gråsisik (*Acanthis flammea*) : Minst 75 Huseby 25/2 . Sett
sammen med bergirisk og andre finkearter
framover til midten på april, stundom
flokker på hundrevis av fugl (00).

Sivspurv (*Emberiza schoeniclus*) : 1 ♂ +2 ♀♀ Haugestrand
5/3 (00).

Låppspurv (*Calcarius lapponicus*) : 5 Huseby 18/4(00).

Snöspurv (*Plectrophenax nivalis*) : 1 Huseby 19/3 (LOK).

Et eksempel på usedvanlig tidlig vårtrekk er linerla
som ankom til mosvoll 18/3. Haftorn (Nørges Fugler 1971)
har oppgitt 20/3 som første kjente ankomstdato i Norge.
Som sjeldne arter som er med på lista ovenfor kan nevnes
fiskörn , varsler og stillits.

To uheldige havsuler.

I april 1972 blei jeg oppringt av Kåre Rudjord, Danefjell, som opplyste at han hadde fått inn en død havsule. Jeg bad ham skaffe til veie nødvendige opplysninger. Noe senere fikk jeg følgende skriftlige meddelelse :

„ Søndag 9. april 1972 fant Björn Rudjord 5 år og Jens Mikal Rudjord 4 år ei havsule på Gunnar Sandnes' gårde på Sunde. Björn forteller at første gang de så havsula var den levende og prøvde å fly uten å få det til. Neste gang de kom der - samme dag - var den død. Tirsdag 11. april kom de draende med havsula, og den ble gjenkjent som havsule etter bilde og beskrivelse i Norges Dyreliv. Den hadde ikke merke av noe slag, og heller ikke oljeflekker e.l. Vindmåkene holdt et svare leven på Sunde den dagen , og jeg sa til min bror Reidar Rudjord at der måtte være noe spesielt på ferde. Vi så en stor fugl som fløy noe for seg sjöl og skreik på et annet vis enn måkene , mer grovt. Jeg går ut fra at dette var havsula."

Av Torry Hægeland har jeg fått opplysning om et liknende tilfelle . Sammen med Mark Rødseth fant han på Rosfjordsanden en død havsule 11/12-72. Allerede 7/12 blei denne fuglen observert skadet .

I litteraturen kan en også finne beskrivelser av havsuler som har komt inn til lands for siden å omkomme.

Ottar Osaland

Hekking av rovfugler i Farsund og Lyngdal.

Av Per Grimsby

HORNUGLE Asio otus

Minst 6 reirfunn er gjort av hornugle i Lyngdal i de siste årene. I 19 hekket et par på Augeland i Lyngdal. (Obs. K.G.) I 1966 hekket 3 par i Lyngdal. I 2 av reirene vokste 3 unger opp, men i det 3. reiret døde alle ungene. I 1970 hekket 2 par i Lyngdal. I det ene reiret vokste 3 unger opp, men i det andre reiret vokste ingen unger opp.

KATTUGLE Strix aluco

Kattuglen er en forholdsvis vanlig rugefugl i Lyngdal og Spind, men på Lista er den ennå ikke funnet rugende. Ifølge sikre oppl. hekker hvert år to par i Spind. Foruten disse to reirene ble det i Spind funnet et reir i 1956 og et i 1961. (3 par reg. hekkende Spind 1972 (red.))
I 1971 ble et reir funnet i Lyngdal. (Obs. K.J. og J.R.E.) Neste år ble et annet reir funnet. (Obs. K.J. og P.G.) Selv om få reir av kattugle er funnet, regner vi med at flere par hekker i Lyngdal, 4-5 hanner er flere ganger hørt på en gang om våren. (Hørt av P.G. og K.J.)

JORDUGLE Asio flammeus

Jorduglereir er funnet noen få ganger innen Farsund kommune. I 1961 ble et reir funnet, det inneholdt 5 unger. (Obs. K.O.)

I 1965 ble et reir med 3 unger funnet, og ungene ble merket. (Obs. K.O.)

I 1966 hekket sansynligvis også et par på samme sted, 2-3 unger antagelig hørt 27.6. (K.O.)

I 1968 ble et reir funnet et annet sted i Farsund, det inneholdt 6 egg. Senere ble reiret røvet. (Rev?)

(Obs. N.O.S.)

I 1969, -71, og -72 ble jordugler obs. vår og sommer, men hekking ble ikke konstantert. (Obs. K.O.)

HØNSEHAUK Accipiter gentilus.

Det er ikke så mange reirfunn de senere årene, men i 1950-årene hekket det ca. 10-12 par hvert år innenfor Lyngdal kommune. (K.G.)

Senere er det registrert færre, og i 1972 funnet 1 reir innen kommunen og 1 i Hægebostad. (K.G. og P.G.)

Innen Farsund hekket det 1 par i 1960. Reiret røvet (K.O.)

SPURVEHAUK Accipiter nisus.

I Herad var det reir på samme sted i 1957 og 1958, hvor 4 unger ble ringmerket siste året. (K.O.)

I 1959 hekket 1 par på Lista, hvor minst 4 unger fløy ut. (K.O.)

I 1967 hekket 1 par i gammelt reir i Lyngdal. 4 unger. (K.G. og P.G.)

MUSVÅK Buteo buteo.

Norges vestligste hekkfunn i Lyngdal i 1964 (4?) unger vokste opp. (K.G.)

Hekket muligens også i 1969 (E. Barth.)

Forsøk på hekking i Lyngdal i 1972. Flere individer såes i hekketiden. (P.G., K.J. og T.H.)

TÄRNFALK Falco tinnunculus.

1 par hekket i Spind i 1957. (LB)

I 1971 hekket 1 par i Lyngdal. (K.J. og J.R.E.)

I 1971 og 1972 ble jaktende individer observert på Lista i mai/juni (hekking?). (K.O.)

HUBRO Bubo bubo.

1 par skal ha hekket i Spind så sent som i 1962.

(Sikker kilde med./LB)

Våren 1972 skal hubro ha holdt seg på best. lokalitet i Lyngdal (hekking?)

Spetteobservasjoner i Farsund og Lyngdal.

av Kurt Jerstad

FLAGGSPETT Dendrocopos major

Antall flaggspetter som er blitt obs. har vært svært varierende for de enkelte år. Dette kommer tydelig fram a v K.Olsens obs. på Vest-Lista.

1957	5	dager	min.3 ex.	1965	4	dager	ca. 4 ex.
1958	6	"	min.8 ex.	1966	16	dager	ca.28 ex.
1959	4	dager	ca.4 ex.	1967	2	"	2 ex.
1960	11	"	min.12ex.	1968	11	"	min.33 ex.
1961	6	"	5 ex.	1969	0	"	0 ex.
1962	12	"	min.13ex.	1970	1	"	3 ex.
1963	1	"	min.2 ex.	1971	4	"	min. 2 ex.
1964	0	"	0 ex.	1972	16	"	min.27 ex.

Antall dager som han har obs. flaggspetter varierer i tidsrommet fra 1957 til 10.12-72 fra 0 dager (1964 og 1969) til 16 dager (1966 og 1972). Det blir et gjennomsnitt på 5,5 dager pr. år og det blir et gjennomsnitt på ca.10 ex. pr. år.

Høsten 1972 ble det en regelrett invasjon av flaggspetter over hele området, og fra september til ut november ble svært mange flaggspetter obs.

Dette er O.Oslands obs. et tydelig eks. på. På tilsammen 17 obs.dager fra 16.9 til 3.12-72 ble min. 54 flaggspetter obs. i Farsundsdistriktet. Det blir et gjennomsnitt på ca. 3 ex. pr. dag.

I Lyngdal er flaggspetten regnet som en forholdsvis vanlig fugl, og hver enkelt obs. er ikke notert ned. Og vi regner det som sikkert at hver av oss (K.J., T.H. og P.G.) har min. 100 obs. av flaggspetter i 1972.

Følgende hekkefunn er gjort de siste år.: Et par flaggspetter hekket på Møskelandsheia vfst for Skomandsvn. i 1971. (Obs. K.J.) Et par hekket på Bergsaker i Lyngdal i 1972. (Obs. T.H. og M.R.)

Ellers er hekkeforekomstene av flaggspett dårlig i kommunen. Men vi regner det som sansynlig at flere par hekket i Lyngdal i 1972.

DVERGSPETT. Dendrocopus minor.

1 ex.obs.Kollevoll 4.4.-61, 1 ex.Rosfjord 27.12.-62. (L.B.Å.)

1 ex.obs.Stokke 16.9.-72 (O.Osaland.)

Et titall observasjoner er gjort innen Lyngdal og omegn i de siste 3-4 år. Om våren ble 1 ex. ofte hørt og flere ganger observert i Homman i Lyngdal. (Obs. P.G. og K.J.)

TRETÅSPETT. Picoides tridactylos.

Tretåspett er observert få ganger innen Lyngdal og Farsund, og de fleste er gjort i Lyngdal.

2 ex.obs.på Myglestøl i Kvås 14.11.-70.

(obs. P.G., J.R.E. og K.J.)

14.15.-71 ble 2 ex.obs. ved Kvelland i Lyngdal.

Disse to (1 og 1) holdt seg i flere timer på et sted og virket engstelige. Selv om ikke reirhull ble funnet er det sannsynlig at de hekket i området. (obs. K.J.)

7.6.-72. ble et reir av tretåspett funnet i Statskogen øst for Rom i Lyngdal. Vi antar at det var minst 3 unger ireiret. REiret forlatt 18.7. (obs. P.G. Å. og K.J.).

14.9.-72. ble et individ () observert og skutt ved Myglestøl. (obs. K.J. og P.G.).

På Buland ved Farsund ble 1 ex.obs. 10.1.-71 (O.Osaland.).

HVITRYGGSPETT. Dendrocopos leucotos.

Det er forholdsvis få observasjoner av hvitryggspett innen Lyngdal og Farsund. De fleste av disse igjen er gjort i Lyngdal.

1 12.2.-61 og 1 obs. Rosfjord. (obs. L. Bergersen.).

Våren 1970 ble et individ flere dager observert mens den trommet på et tørt tre like øst for Skolandsvannet i Lyngdal. Den hekket muligens i området. (obs. K.J. og J.R.E.). Den 18.5.-71. ble et reir funnet like øst for Skolandsvn. Dette er det vestligste reirfunn av denne arten. (Ifølge Haftorn 71) (Obs. K.J. og J.R.E.)

Et individ ble observert på Myglestøl i Kvås 2-3 dager i midten av juli -72. (Obs. P.G.)

23.7.-72 ble et ungt individ obs. i Statsskogen like øst for Rom. Den lekte med en ung flaggspett i en ½ time. (Obs. K.J.)

På Buland ved Farsund ble 1 ex. obs. 26.10-70

(Obs. O.O.)

GRÖNNSPETT. *Picus viridis.*

I februar 1961 ble 1() obs.et par ganger,og et reir ble funnet samme år på Rosfjord i Lyngdal.

obs.også i mars-april neste år.

Reirfunn 1962 på Dårøy i Spind,5 unger.

(obs.L.Bergersen.)

I 1964 hekket et par i en tørr bjørk på Bringsjordneset.

Ifølge M.Johannesen hekker årlig minst ~~10~~ par på Dårøy i Spind.Våren -71 og våren -72 ble grønnspetter hørt eller sett ved flere besøk(obs.K.J.og P.G.)

Foruten disse hekkeobservasjoner er grønnspett observert få ganger i Lyngdal og Farsund.

K.Olsen har tilsammen 3 obs.fra Lista.

1 ex. Ulgjell 15.1-67.

1 ex. Groda 12.10-69.

1 ex. Mosvold i slutten av oktober 1972.

Observasjoner gjort i Lyngdal :

1 ex.på Bringsjordneset april -71.

1 ex. ble daglig observert på Bringsjordneset den siste uken av November-72.

1 ex. Myglestål,Kvås 9.1-72.og 1 ex.mellom Vemestad og Gusa i Kvås i hekketiden -72.

SVARTSPETT+ *Dryocopus martius*

17.9.-72 ble 1 ex.observert på Lista (Obs.N.O.Sölvberg)

Enkelte er også observert i Statsskogen i Lyngdal om høsten de siste årene.(Obs.K.G.og P.G.)

VENDEHALS Jynx torquilla.

Vendehalsen er en forholdsvis vanlig hekkefugl innen Farsund og Lyngdal, med en del flere hekkefunn i Farsund enn i Lyngdal. I Lyngdal blir vendehals hørt ganske ofte, men vi kjenner bare til 3 hekkefunn, ett fra hver av de tre siste sesongene.

I 1970 hekket et par i en kjøttmeiskasse på Bringsjordneset, etter først å ha kastet ut et kjøttmeispars 10 egg som lå i kassen. Sannsynligvis av de samme ble tre andre kjøttmeisreir røvet, og i den fjerde fikk kjøttmeisa etter slosskamp beholde bare tre egg for vendehalsen. Resten lå knuste utenfor kassen. (K.J.)

I 1971 hekket et par i en fuglekasse ved stadion. (K.J.)

I 1972 hekket et par i en meisekasse på Rosfjord.

(M. Rødseth)

På Lista er en hel del reir av vendehals. I 1970 hekket 2 par på Grimsby, og et par ved Duetjern.

I 1971 ble tils. 7 hekkende vendehals observert på Lista. Av disse hekket 3 par på Kalleberg, 1 par ved Jørstad, 1 ved Grimsby, 1 ved Duetjern og 1 ved Tømstad.

I 1972 hekket 2 par på Kalleberg, og et reir ble funnet et annet sted på Lista.

SPETTELEK

23/7 1972 holdt en ung flaggspett og en hvitryggspett en ræ oppvisning i Statsskogen i Lyngdal. De liksom lekte seg i toppen av ei tørrfuru. Vekselvis satt de helt stille og flakset rundt med iltre skrik.

Etter hver gang de flakset, ofte opp til 10s., satte de seg ned i det samme treet i noen merkelige stillinger. Slik satt de opptil 30s. Dette holdt de på med i ca. en halv time, og de var ikke redde for observatøren som nærmet seg. (K.J.)

Reirfunn av dompap (Pyrrhula pyrrhula) fra
Røyrtjörn ved Lomse.

25.mai 1972 var jeg ute og leitte etter reir ved
Røyrtjörn innenfor Lomse. Ca 10 m nord for tjörna stod
noen høye einere , og i en av disse , som lå inntil en
bergskråning , oppdaget jeg et reir. Jeg hadde venta
å finne rugende måltrost eller måltrostunger i reiret,
men til min store overraskelse lå der en dompaphunn og
rugå på 5 egg.

2. juni var jeg ute og kontrollerte reiret. Også
da lå hunnfuglen på reiret. Den var da svært tillits-
full, så jeg lot den bare ligge for ikke å forstyrre
unødig.

7.juni var jeg ute sammen med Tore Torjesen for
å vise ham reiret og eventuelt ringmerke ungene. Det
var da 3 unger , og disse blei ringmerka.

I flg. litteraturen bygger dompapen reiret helst
i grantrær. Dette reiret lå i ca 2 m høy einer , noe
over midten av eineren. Det samme gjorde et anna reir
til denne arten som jeg fant på Fjøsanger ved Bergen.
Ingen av disse reira var noen kunstverk , reiret ved
Røyrtjörn var faktisk nærmest gjennomskåret , noe som
i flg. Haftorn (Norges Fugler 1971) er vanlig .

Til slutt vil jeg nevne at dompapen viste seg
oftere i Farsunddistriktet vinteren og våren 1972 enn
i de tre foregående år. Og særlig vanlig var arten
utover høsten 1972.

Ottar Osaland

Sommerobservasjoner av fuglekonge
(*Regulus regulus*) ved Farsund.

Fuglekongen (*Regulus regulus*) synes å være en vanlig overvintrer ved Farsund. Vinteren 1971-72 var her påfallende mange , men utover i mars og april avtok bestanden. Etter 24. april så jeg ingen før jeg 1. juni observerte en fugl jeg antok var fuglekonge. Den forsvant imidlertid så fort at jeg ikke var helt sikker , og jeg måtte derfor notere ,, fuglekonge ? ". Denne observasjonen gjorde jeg i en liten dal nord av Röyrtjärn. Derimot så jeg med sikkerhet en fuglekonge på Spindsodden 9/6. Fra da av holdt jeg spesiell utkikk etter arten , for om mulig å se utfløyne unger eller finne andre sikrere bevis for hekking. Dette behövde jeg ikke vente lenge på. 12/6 så jeg 4 stk., derav 2 unger , i et plantefelt mellom Mosvoll, Sunde og Kaneheia. Dagen etter var jeg på tur i dette området sammen med Even Eftestøl og Tore Torjesen. Vi så da 2 fuglekonger og hørte flere (unger ?) i planteskogen ved Kråkenesvatnet vest av Buland. Dessuten hørte vi arten like sørvest av tjørna ved Mosvolløygarden. Også 15/6 så jeg 4 stk , disse var i planteskogen mellom Mosvolltjörnane . De ungene jeg så 12/6 var små , de kunne neppe ha fløyet noe særlig langt. Så fuglekongen har nok hekket ved Farsund sommeren 1972. Kanskje har det vært flere par også. Til neste sommer får vi se om den vil hekke igjen , eller om dette var et engangsfenomen.

Ottar Osaland

Sidensvansobservasjoner høsten 1972.

Høsten 1972 var det invasjon av en del fuglearter over hele Nord-Europa. Det gjaldt m.a. flaggspett, korsnebb , trekryper , blåmeis , svartmeis , fuglekonge og dompap. Alle disse artene opptrådte også hyppig her i distriktet, og de to sistnevnte hekket dessuten på Lista i sommer. Dette er beskrevet på andre steder i dette heftet.

En annen invasjonfugl som opptrer årlig i Sør-Norge , men i ikke like store mengder hvert år , er sidensvansen (*Bombycilla garrulus*). Denne arten pleier komme relativt seint på høsten , oftest etter at storparten av trekkfuglene har reist bort og de andre invasjonfuglene har blitt fåtallige.

Lista hadde besøk av engelske ornitologer fra 1950 til 1955. Disse så bare sidensvans i 1953 , da fra 16. okt. til 24. okt. , maksimalt 87 ved Lista fyr 21. okt. Kåre Olsen har notert fugleobservasjoner fra 1956, og heller ikke han har sett sidensvans hvert år. Høsten 1958 så han 4 eks. i Groda 23.des. og 1 eks. på Tjörve 24. des. 3. jan. 1959 så han 12 eks. i Groda. Så har ikke Kåre Olsen notert sidensvans før i 1965, da arten var vanlig. Samme år så også Lars Bergersen sidensvans noen ganger. Også i 1966 og 1967 så Kåre Olsen denne fuglen på Lista. Og 28. jan. 1970 hørte Lars Bergersen sidensvans på Kalleberg.

Fra høsten 1969 har jeg vært bosatt i Farsund. Den høsten så jeg ingen sidensvans i byen , men neste høst var den derimot vanlig. Jeg så da de første fuglene 22. nov. , det var 8 eks. Dagen etter var her 100 eks.

og 25. okt. minst 200. Fra da av minka antallet ned til sisteobservasjonen 5. nov. (4 eks.). I 1971 var fuglen noe fåtalligere. De første så jeg 7.nov. , da det var ca 20 på Mosvoll og ca 15 ved gamleheimen. 9. nov. var det ca 10 mellom Sundeveien og Listaveien 13 og 14 nov. ca 25 ved kirkegården, ca 40 ved barneskolen og 1 Kjørestadveien. Flere flokker så jeg ikke det året.

Hösten 1972 var det usedvanlig mye sidensvans i Farsund. De første kom her i slutten av oktober. Såvel 25. som 26. okt. hørte Kåre Olsen et ubestemt antall ved barneskolen. 27. okt. så jeg ca 20 nær kirka. Dagen etter så jeg minst 100 mellom Varbakk og barneskolen. Fra da av til slutten av november observertes de mest daglig i Farsund. Det største antallet jeg så var minst 300 , som fløy over byen 3. nov. Men det er fortalt om en flokk på Sunde som bestod av ,, muligens tusen fugl ". I den siste uka av november og den første i desember kunne det gå flere dager uten at jeg så eller hørte noen sidensvans. 7. des. så jeg ca 40 mellom Varbakk og barneskolen , og 9.des. fortalte lektor Tønnes Mygland at han hadde sett ca 15 samme sted. Videre så jeg 17.des. 14 på noen ledninger på Lökkeveien og minst 10 ved barneskolen og ca 10 ved gamleheimen (overflyging ?). De siste for året så jeg fly langs Lökkeveien 21. des. , det var da 8 eks.

Også på Lista ble det observert sidensvans i höst. 31. okt. så Kåre Olsen ca 35 som fløy over Brekne mot SÖ , og fram til desember har han sett flere flokker i Vestbygda. 2. des. satt 1 på kirkespiret på Brekne. Dessuten hørte Lars Bergersen sidensvans på kalleberg

23. des.

I Lyngdal blir sidensvansen observert ,, regelmessig om hösten og utover vinteren " opplyser Kurt Jerstad, ,, men de opptrer ikke så ofte som i Farsund ".

De fleste fuglene jeg så i höst satt i trær eller på ledninger, men noen ganger så jeg de furasjerte. De forsynte seg først og fremst av cotoneaster - og berberisbær. Andre bær var da så godt som oppspist, såleis også de fleste rognebæra. Noen ganger var dessuten sidensvansene i frukthagene og åt epler. De jeg så ved barneskolen 17.des.satt i og under en klungerbusk og tok for seg av nypene.

At sidensvansflokkene minka etter midten av november henger nok sammen med tilgangen på føde. Det var mindre bær å se etter midten av november , og eplene var innhøsta. Mens nyper kanskje må betegnes som nödproviant for sidensvans.

(OMO)

Obsevasjoner av stillits (*Carduelis carduelis*)
fra kommunene Farsund og Lyngdal.

Lista nedenfor syner de observasjoner av stillits
(*Carduelis carduelis*) som jeg kjenner til fra Farsund
og Lyngdal kommuner. Observasjonene fra 1952 og 1953 er
gjort av engelske ornitologer , de øvrige av medlemmer
av LOK.

Dato/år	Antall/lokalitet m.m.	Observatør
11/9-52	3 nær Vanse	Eng. ornitol.
28/9-52	ca 30 trakk NV ved Lista fyr	Eng. ornitol.
10/10-52	3 trakk SÖ Eigvåg	Eng. ornitol.
18/10-53	7 (lokalitet ikke nevnt)	Eng. ornitol.
12/10-59	3 beitet tistelfrö , Tjörve	KO
7/9-69	4 fløy V-over , Kalleberg	LB
19/10-69	3 åt tistelfrö , Tjörve	GL
27/5-70	1 fløy mot N, Langåker	GL
vint.70/71	2 i nypehekk , Möskeland	KJ
vint.70/71	3 i hekk ved Grönndokka	KJ
14/9-71	1 furasjerte på tistel , Ore	LB
6/10-71	3 obs Vestre Hauge	ST
8/4-72	1 beitet tistelfrö , Brækne	KO
11/5-72	2 i veikråning , Lauervik	OMO
23/7-72	2 obs. Jörstad	LB
21/9-72	1 på tistel , Langeland	LB
5/10-72	4 på veikant , Kalleberg	LB
5/10-72	5 åt tistelfrö , Vestre Hauge	ST
6/10-72	15 åt tistelfrö , Vestre Hauge	ST
15/10-72	1 åt tistelfrö , Lundevågen	OMO
29/10-72	2 i veikant, Mosvollstranda	OMO

5/11-72	1 beitet tistelfrø , Brekne	KO
14/11-72	2 beitet tistelfrø , Farsund	KO
19/11-72	4 obs ved Nesheim	RP
13/12-72	2 på telefonledning , Rosfjord	TH
17/12-72	7 mellom Stavestø og Jöllestø	LB

Av denne lista kan en se at stillitsen har blitt observert oftere i de siste åra enn før. Særlig er det gjort mange observasjoner høsten 1972. Dette kan skyldes at våren og sommeren 1972 har vært en vellykka hekkingssesong for denne arten. Det nærmeste hekkeområdet er Vestfold , som også er det fylket i Norge hvor arten er tallrikest. Også i de andre fylka rundt Oslofjorden hekker stillitsen. Dessuten blei det fanga en ungfugl på Jæren 27/8-65, etter at voksne fugler hadde oppholdt seg på stedet fra 23/6 og utover til midten av juli (Haftorn 1971 s. 764). Ellers er det også mange andre observasjoner fra Rogaland som er gjort de siste åra. Jeg vil også nevne at Randi Ljosvoll så 1 ad og 2 juv på Kåløy øst for Mandal 29/8-70 (Sterna 1972 s.195). Og ikke minst interessant er LB's observasjon fra Jørstad på Lista 23/7-72. Kan det tenkes at arten også ruger sporadisk i Vest-Agder ?

Foruten å indikere vellykka hekkingssesong kan de mange ,, nye " observasjonene skyldes den økende fugleinteressen i distriktet. Medlemstallet i LOK har jo gått opp fra 6 til 23 dette siste året. Men jeg vil ikke legge alt for mye vekt på dette , da observasjonene for det meste er gjort av oss " gamle " .

Ottar Osaland

Varslerobservasjoner , særlig fra 1972.

Varsleren (*Lanius excubitor*) er en art som opptrer noe ujevnt på trekket her i distriktet. Fra 1950 til 1955 observerte de britiske ornitologene som oppholdt seg på Lista 1 eks i 1951 , 9 eks i 1952 , 3 eks. i 1953 og et ukjent antall i 1955 (Se *Sterna* bind 1 og 2).

Den neste observasjonen jeg kjenner til , er fra 21/1-58 , da Halvdan Möller så en varsler på Saltnes i Herad (*Sterna* 3 s.188).

Fra 1956 til 1971 har Kåre Olsen observert 3 eks i 1960 , 3 eks i 1966 , 4 eks i 1967, 1 eks i 1970 og 3 (4 ?) eks i 1971. Videre skal jeg nevne at Gunnar Langhelle fanga 2 eks i et nett ved Vestheim, flyplassområdet 5/10-69 , mens Lars Bergersen så en fugl på en elektrisk ledning på Kalleberg 20/11-71.

Fra Lyngdal kommune er det også noen observasjoner. Lars Bergersen så daglig en varsler fra 6. til 11. des. 1960 på Rosfjord, og på ubenevnt dato november 1971 så Per Grimsby og Kurt Jerstad 1 fugl ved Vegge.

1972 synes å være et godt , varslerår ". Disse observasjonene er innrapportert :

Antall	Lokalitet	Dato	Observatør
1	Huseby	14/4	OMO
1	Hellemyra	23/4	LB, OMO, ST og TT
(ekskursjon med NZF Kr.sandavd.).			
1	Rom	mai	PG
1	Kalleberg	8/10	LB
1	Bauskje	10/10	KO
1	Buland	13/10	OMO
1	Groda	14/10	KO

1	Vatnemarka	14/10	KO
1	Hananger	15/10	OMO
1	Hellemyra	18/10	KO
1	Kråkenesvatnet	29/10	OMO

Den siste fuglen blei observert ved at jeg hørte bergiriskkvitter . Jeg så opp for å finne ut hvor mange irisker det var , og sanste minst 5 stk som forfulgte en varsler. Den fløy da fra Buland mot Torp med bergiriskene etter seg så lenge jeg kunne se de. Varsleren på Buland blei iakttatt ved at jeg hørte noen stjertmeiser som kvitra intenst. Den satt da i et tre hvor ca 10 stjertmeis også satt i eller fløy rundt , og de ,, brukte munn " mot varsleren alle som en. Både bergiriskene og stjertmeisene oppførte seg ved disse anledninger som mange småfugler gjør mot tårnfalk eller andre rovfugler. Dette er ikke underlig, for varsleren oppfører seg som en rovfugl, og lever iflg. Haftorn (Norges Fugler 1971) ,, overveiende av smågnagere , men også spissmus og diverse småfugl ". Den varsleren Lars Bergersen så 8/10-72 jaga etter en svarttrost . Og den fuglen Halvdan Möller oppdaget på Saltnes i Herad , angreip en gulspurv på foringsplassen.

Oktober er uten tvil den måneden da varsleren sees oftest på Lista. Av de britiske ornitologenes observasjonerer 3 fra september og hele 10 fra oktober. Av Kåre Olsens observasjoner fra 1960 til 1971 er 2 fra september og de øvrige fra oktober. Dessuten er såvel de to fuglene Gunnar Langhelle fanga i 1969 som alle høstobservasjonene i 1972 oktober-

observasjoner. Fra november er det bare en observasjon fra Lista (20/11-71). Den ene innrapporterte høstobservasjonen fra Lyngdal er også fra november , den andre fra desember. Dette er kanskje fugler som har tenkt å overvintre her i distriktet. Det samme gjelder januarobservasjonen fra Herad.

Foruten alle høstobservasjonene er det også noen vårobservasjoner fra 1972. Disse antyder vartrekk i april og mai , men jeg må understreke at en ikke bør bygge for mye på så få observasjoner , som dessuten bare er fra ett år.

Ottar Osaland

Navn:

Adr:

LISTA ORNITOLOGISKE KLUBB,
KALLE BERG,
4560 VANSE.